

LA FARGA

REVISTA DE SALT

ESTAT
DEL
ZOTOLA
A SALT

Gisbert
91

Benvolguts amics,

Voldria comentar un tema que avui és d'actualitat al nostre Casal. Ja sabeu que el dia 16 de març ens vam quedar sense President. El company Emili Crous, que ho havia estat fins aquell moment, va presentar la seva dimissió.

I sembla que hi ha dificultats per a la seva substitució: els candidats escassegen.

Això, que seria normal en qualsevol altre tipus d'entitat o associació cultural, cívica o esportiva, no m'ho sembla tant —he de confessar-ho— en el cas d'un Casal de Jubilats.

La manca de temps, les múltiples ocupacions, els compromisos, l'obligada dedicació al treball professional de cada dia, són els pretextos esgrimits habitualment quan es tracta de reclutar voluntaris per a la formació d'una junta. Tothom està ocupat, tothom té massa feina. (Ep, estem parlant de càrrecs no remunerats, naturalment).

El nostre Casal, està format essencialment per jubilats. És a dir, per persones alliberades de les obligacions del treball professional i —se suposa— amb temps lliure, i per això, amb possibilitats de participar, de col.laborar, més que mai, en tasques col.lectives i desinteressades. Penso, per altra banda, que una forma de donar sentit a la jubilació és omplint el temps lliure amb activitats. Perquè activitat vol dir acció i és, per tant, manifestació de vitalitat, de pertinença a la societat, de realització com a persona, de continuar essent útils.

Això és el que penso, efectivament, però sembla que els fets em contradueixen. Una associació com el Casal de Jubilats de Salt, que agrupa centenars de jubilats, té problemes a l'hora de cobrir el càrrec de President i potser altres càrrecs de la Junta.

Per què? Us invito a reflexionar-hi i a dir-hi la vostra. Les planes de LA FARGA són a la vostra disposició.

Fins a la pròxima, rebeu una salutació ben afectuosa.

Josep Cristòfol i Darné

INAUGURACIÓ DE LES NOVES DEPENDÈNCIES DE LA POLICIA MUNICIPAL

El dia 9 de març es van inaugurar les noves dependències de la Policia Municipal de Salt, ubicades al carrer Major 165, a l'antiga Casa de la Vila.

L'edifici es va construir l'any 1937 per la CNT, a les ordres de l'arquitecte Ricard Giralt Casadesús, i va servir durant molts anys de la Casa de la Vila.

Amb el trasllat a l'antic col.legi de la Salle de les dependències municipals, l'antic edifici es transformà en Caserna de la Policia Local.

Les obres de transformació han estat fetes per l'arquitecte municipal: Ramon Artal. Cal destacar que s'ha respectat el que és l'estructura exterior de l'edifici i també l'estructura interior, revestides amb motius ornamentals de guix, i el paviment interior que té forma de dibuix geomètric.

TROBADA DE LES PARRÒQUIES DE SANT CUGAT DE SALT I DE SANT GREGORI

La Parròquia de Sant Cugat de Salt i la de Sant Gregori celebraren Divendres Sant, la 1.ª TROBADA que organitzen amb el nom de TER '91.

Els actes varen començar a les 8 del vespre, amb una trobada de tots els assistents a les Deveses. Després anaren tots junts fins als locals de la Parròquia, a on es feren intercanvi de grups, reflexió i pregària conjunta.

També es va fer un sopar de germanor.

Cal fer constar el gran èxit assolit en aquesta primera trobada TER '91. Enhorabona!!

HOMENATGE ALS VELLLS LLIUTADORS PER LA DEMOCRÀCIA

El PSC de Salt i el Grup Municipal Socialista van organitzar un homenatge als vells lluitadors per la democràcia i les víctimes del franquisme.

Les persones que foren homenatjades tenien més de 76 anys o bé eren di-

funts, i els organitzadors varen poder localitzar els familiars a través de la llista de subvencions que el Ministeri d'Economia atorga als republicans condemnats pel franquisme, que van patir més de 3 anys de presó.

L'acte, que va tenir lloc al Casal de Jubilats de Salt el dia 7 d'abril, va ser presentat per Xavier Corominas, i hi van intervenir l'Alcalde Salvador Sunyer, i l'ex-Alcalde de Sant Feliu de Guixols Josep Vicente. A més a més, a la taula hi havia en Domènec Bosch, conegut militant socialista a Salt.

En l'acte se'ls feu entrega d'una placa commemorativa. Cal destacar la presència de Lucía Triguero, de 76 anys que va patir empresonament per la seva ideologia.

També es va retre un homenatge pòstum a les famílies dels desapareguts socialistes històrics: Bernardino del Pino i Josep Honrubia.

RETAILLABLE PER AL MUSEU DE SALT

El mes d'abril va sortir al carrer un retallable del Museu de Salt, especialitzat en recursos hidràulics.

Aquest retallable és una bella reproducció en color de tota la part exterior del mas Llorens i va adreçat a tots aquells nois i noies de les escoles que visitin el museu, amb l'objectiu que puguin treballar el tema a l'aula.

PREMI PER SALT FALCONS

L'equip Salt Falcons, de futbol americà, ha estat escollit com l'equip més esportiu de la passada lliga nacional de futbol americà.

L'equip saltenc va aconseguir el trofeu Crámer per a l'equip més esportiu. Aquest trofeu és concedit per vot popular, dins del programa «Touchdown» de Ràdio Badalona. Enhorabona.

CARTES AL DIRECTOR

Sr. Director:

Voldria demanar-li que, en aquesta nova etapa com a director, es fes una secció de «Cartes al Director» per tal de pulsar l'opinió del lector.

Referent a la revista del mes de febrer, he quedat meravellat en veure a la primera plana la paraula «Veïnat», cosa molt escassa en aquesta publicació, i no solament això, sinó que hi apareix, aquesta paraula, més de 25 vegades.

Fent una mica d'estadística, aquesta paraula ha aparegut més en la publicació del mes de febrer que durant tots els anys d'existència de la revista.

Potser els que no són del Veïnat de Salt no hi donen cap importància, però el Veïnat de Salt encara existeix!

Cordialment,

R.C.

ANY XIII/Núm. 121
Abril 1991

PORTADA/
Estat del Català a Salt.
Jordi Gisbert.

LA FARGA/Revista de Salt.
EDITA/Casal de Jubilats de Salt.
DIRECCIÓ/Josep Cristòfol i Darné.
COORDINACIÓ/Josep M.ª Oliveras i Oliveras.
CONSELL DE REDACCIÓ/Josep Cristòfol i Darné, Guillem Terribas i Roca, Josep M.ª Oliveras i Oliveras, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Martí Fita i Casals, Eva Escuin i Dilmé, Miquel Angel Ferrés i Fluvià, Agapit Alonso i Pont, Sebastià Parra i Nuño i Xavier Alberch i Fugueras.
COL.LABORACIÓ HABITUAL/Antoni Brugués, Pitu Geli, Maria Mercè Sánchez, Pili Fernández, Biblioteca Municipal Jaume Ministral i Masia i Maria Bramon.
COL.LABORACIÓ EN AQUEST NÚMERO/Salvador Sunyer i Aimeric, Xavier Cortadellas, Lluís Rius, Gemma Camps, Sònia Espunya, Carolina Garcia, Mònica González, Natàlia Nadal, Montse Pericot, Maria Quintana, Patricia Torra, Helena Meléndez, Iolanda Escuredo, Brigida Bosch, Nora Mateu, Anna Vicens, Susanna Coll i Toni Ruscalleda.
COMPAGINACIÓ/Xarli Terribas i Roca.
CORRECCIÓ I ESTIL/Toni Ruscalleda i Nadal.
FOTOGRAFIA/Jaume Ollé i Selga i Martí Artalejo i Costa.
DISTRIBUCIÓ/Pitu Geli
ADMINISTRACIÓ/Joan Boada i Reig.
TIRADA/1.500 exemplars.
REDACCIÓ/Passeig Verdguer, 1
Tels. 23 04 98 - 23 85 78
IMPRESSIÓImpremta Pagès, S.A.
Eixample, 8 - Tel. 42 01 07 Anglès
DIPÒSIT LEGAL/GI/356-79

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECESSÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRESSES EN ELS SEUS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM INTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTICLES, SEMPRE I QUAN S'INDIQUI CLARAMENT LA SEVA PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

Temps de creació

Amb l'arribada de la primavera sembla que tothom torni a sortir del seu niu, que tot el que s'ha estat creant i fent durant l'hivern surti de cop i volta. I això no solament ens passa als humans, sinó a la pròpia naturalesa. Els dies comencen a ser més llargs i el sol es combina els dies amb les pluges.

Aquest any, com d'altres, també hi ha eleccions. Serà ara, a la primavera, quan molts ajuntaments renovaran els seus alcaldes i regidors o se'ls tornarà a donar la confiança. I és, ara a la primavera, quan arriba una de les festes més populars i participatives en el nostre país. Una festa que no rep cap subvenció i que pràcticament no l'organitza ningú. Una festa que en els darrers anys s'ha convertit en una autèntica festa literària: el 23 d'abril, Sant Jordi.

Aquest any, precisament farà 10 anys que va morir l'escriptor més popular i reconegut que ha donat la nostra literatura, Josep Pla. El mateix dia 23 d'abril a les 10 del matí, en plena Festa del Llibre i amb pluja, ens deixà l'escriptor empordanès. Tot i així la Festa ha continuat i ha guanyat nous escriptors. I ara ja és un fet que per aquests dies no solament surtin novetats de plomes ja reconegudes i famoses, sinó que també és el dia en què molts escriptors desconeguts es donen a conèixer amb la seva primera publicació.

Des de fa uns anys, en el nostre poble, Salt, s'aprofita la vigília de Sant Jordi per fer un acte literari a la Biblioteca Municipal, amb la presentació d'algun llibre d'escriptors locals i amb la presència d'escriptors coneguts a tot el princi-

pat. També s'ha arrencat les parades de llibres al passeig de Girona. Cal recordar que aquesta tradició de venda de llibres al carrer per Sant Jordi ve de lluny i està molt arrelada amb l'escoltisme Saltenc.

I aquest any, com els darrers, no faltaran les novetats dels escriptors gironins, molts d'ells ja coneguts arreu i que ja no només són èxit de vendes a les nostres contrades, sinó a qualsevol poble o ciutat de Catalunya. Escriptors com Maria Mercè Roca, Josep M.ª Fonalleras, Miquel Fañanàs, Josep Arbonès (Nif), Antoni Puigvert, Miquel Berga, Assumpció Cantalozella... compartiran la seva obra prima i s'iniciaran en aquest món de signar llibres per Sant Jordi, amb Martí Masferrer o Astrid Masagrans. Autors que, per altra banda, d'una manera o altra, hem tingut la sort que han compartit les seves històries amb la nostra revista la Farga.

Que tinguem, doncs, una altra primavera plena de creació, amb tots els seus canvis, com tota bona estació comporta, i amb la participació que ja és un fet any darrera any de la Festa Cultural i Popular de Sant Jordi.

SUMARI

CARTA DEL DIRECTOR.....2	TEMA CENTRAL
CRÒNICA	Quin futur quina llengua?.....12
Notícies varies.....2	Resultats entrevistes.....13
Cartes al director.....2	El català al carrer Major.....14
EDITORIAL	El català en el pavelló
Temps de creació.....3	de Salt.....15
FINESTRA OBERTA	El servei de català de
El decàleg del demòcrata.....4-5	l'Ajuntament de Salt.....16-17-18
EL DIAMANT DE LA PLAÇA	Una eina bàsica per a la
A un nadó especial.....6	normalització lingüística.....18
LA CAPSA DE VIDRE	RECUll
La flor de l'estudiant.....7	Notícies varies.....19
D'ACÍ D'ALLÀ	COPSA T AL VENT
El Josep Pla de sempre.....8	Diàleg intranscendent.....19
IMATGES	
Premis i cinema.....9	
TEVA/MEVA	
Miquel Pardo.....10-11	

LA FARGA, revista de Salt, llegiu-la LA
 FARGA, revista de Salt, llegiu-la LA FA
 RGA, revista de Salt, LA FARGA revista d
 e Salt, llegiu-la LA FARGA, revista de

El decàleg

L'autèntica força de la democràcia no la formen els seus líders, per carismàtics que siguin, sinó la immensa gernació d'innombrables demòcrates anònims escampats pel món.

Aquests són aquells que aguanten totes les maltempades (i totes les patacades) sense cap mena de guany particular, sinó amb l'únic interès de fer vius, en la pràctica, els principis fonamentals de la democràcia sintetitzats en els Drets de l'Home o —si no ho voleu tan solemne— en aquesta mena de decàleg:

- 1r.— El demòcrata és generós, sap perdonar i fer-se perdonar, perquè reconeix les seves limitacions.
- 2n.— El demòcrata convençut busca sempre el bé del poble, no el seu propi, ni el de la seva família, ni el del seu partit. El bé comú per damunt sempre del bé particular.
- 3r.— El demòcrata conscient ha de ser just. No ha de buscar mai avantatges. Si governa i si no governa el bé comú li exigirà només sacrificis. Després d'una època de govern, un demòcrata s'ha d'haver fet savi, no ric.

- 4t.— El demòcrata estima i defensa la llibertat. Sap que no serà ben lliure mentre els altres homes i dones de la comunitat universal no ho siguin.
- 5è.— El demòcrata respecta i defensa a ultrança la igualtat en drets de tots els homes, alhora que la real i necessària varietat de races, llengües, religions, cultures, creences i costums.
- 6è.— El demòcrata participa i es compromet pel seu poble. No es limita a criticar —que és un dret indiscutible—, sinó que hi pren part, es mulla. Amb la majoria governant o amb la minoria opositora.
- 7è.— El demòcrata no es creu orgullosament posseïdor de tota la veritat. Més aviat pensa que alguna part deuen tenir-ne els altres només pel sol fet de ser homes.
- 8è.— El demòcrata convençut se sent com si fos una modesta anella d'una cadena —inacabada i inacabable— a través dels segles —que és la

Telèfon 23 06 79

Especialitat en gelats

C/. Major, 57 - SALT

ORGANITZACIÓ PROFESSIONAL IMMOBILIÀRIA

- Agència de la propietat immobiliària
- Administració de finques
- Gestoria administrativa

DECLARACIÓ DE RENDA, podeu solucionar els vostres dubtes
 NACIONAL HISPÀNICA, S.A. - MULTIMAR - CAIXA
 ASSEGURANCES - INCENDIS - ROBOTORIS - VEHICLES - ETC..

Passaig Països Catalans, 147 - Tel. 24 44 49
 17190 SALT

del demòcrata

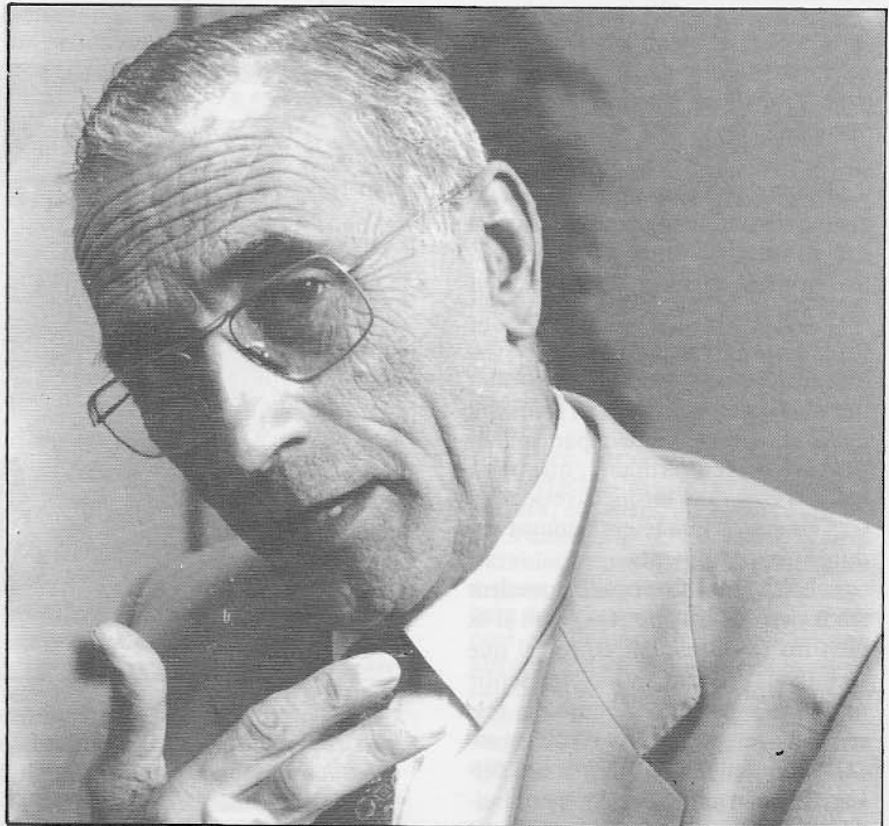
tradició per la llibertat. Una cadena que es comença als inicis de la humanitat i que no s'acabarà— mentre el món sigui món.

9è.— El demòcrata creu en la llibertat, la igualtat i la unitat del gènere humà i se sent corresponsable i coprotagonista en aquesta lluita, i sap, n'està convençut, que morirà sense haver acabat d'aconseguir aquestes fites, però també sap que mentre visqui no pot abandonar el combat.

10è.— L'anar i venir de la història, dels corrents econòmics i polítics amb els seus alts i els seus baixos, situarà el demòcrata com a guanyador o com a perdedor. Això ho ha de tenir present i serà com la seva brúixola, el seu nord i la seva guia.

Això és el que han fet, anys i anys, els demòcrates vells lluitadors que ens han precedit i els que avui homenatgem i que encara perseveren en la lluita.

Cal que cada dia ens examinem dels nostres compliments i dels nostres mancaments.. Cal saber si se-

guim el Decàleg del bon Demòcrata... perquè aquests lluitadors tenen dret a demanar-nos-en comptes.

I moltes gràcies per la lliçó de la vostra vida! Moltes gràcies.

Salvador Sunyer i Aimeric
Alcalde de Salt

— Aquest decàleg va ser redactat i llegit per l'Alcalde, Salvador Sunyer en l'ACTE D'HOMENATGE ALS VELLs LLUITADORS SALTENCs PER LA DEMOCRÀCIA I LES LLIBERTATS que es va fer el passat 7 d'Abril de 1991 al Casal de Jubilats de Salt.

Venda i reparació de bicicletes
velomotors i motos

**MOTOS
CATALUNYA**

— PERE TEIXIDOR —

MONTESA	DUCATI
PEUGEOT	VESPA
VESPIÑO	DERBI
DUCSON	PUCH
HONDA	

C/. Major, 307
Telèfon 23 93 67
SALT

LA TECA

JOSEP M.ª DUBÉ

ENCARREGUEU AMB ANTEL·LALCIÓ

Sarsueles • Pollastres a l'ast
Conills a l'ast • Anecs a l'ast
Canelons • Calamars a la romana • Cargols
Plats cuinats • Tripades, etc...

EXTENS ASSORTIT DE VINS I ESPUMOSOS

Major, 9 - Tel. 23 94 79 - SALT

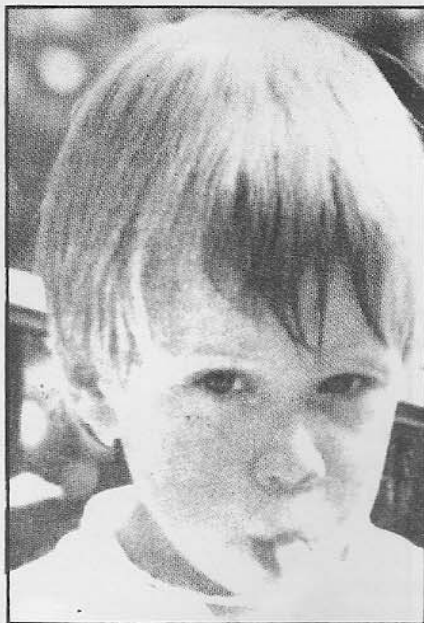
A un nadó especial

Benvolgut,

Avui t'hem batejat. Haguessis vist com la teva mare et besava suau-ment mentre t'eixugava el caparró mullat. I el teu pare aguantava el ciri amb un posat fràgil que li feia perdre el seu aire d'home fort. El teu avi, que feia de padrí, de tant en tant aixecava la vista per la nau del temple com dient-se «sembla que era ahir que em vaig casar aquí i ja bategem el segon nét; valga'm Déu com passa el temps». La teva padrina tenia cura del teu germanet, que obria uns ulls com dues taronges resseguint tots els gestos que fèiem damunt teu durant el sagrament.

Mira, moltes vegades quedem freds després dels bateigs, com si la gent no fos conscient de tot el que significa. Però tu m'has fet sentir una cosa aquí dins... Sense dir res, sense fer res, ens has fet sentir un escalf íntim i inefable. Perquè ens deixes, com cap altre, amb les mans buides i sense paraules davant del misteri.

Els teus pares segurament no saben gaires teories sobre l'educació que t'han de donar, però t'estimaran molt, ja ho veuràs. Es faran ajudar

i t'educaran com bonament sabran i podran, a base de molt d'amor i de coses molt senzilles. No t'estranyi que tot sigui més senzill que a d'altres famílies.

A tu, la gent et mirarà amb llàstima i planyeran els teus pares amb un paternalisme cínic i caduc; però tu, sense dir-los res, els diràs que valdria més que sentissin llàstima d'ells

mateixos, com deia el teu amic Jesús a les dones que el planyien camí de la creu.

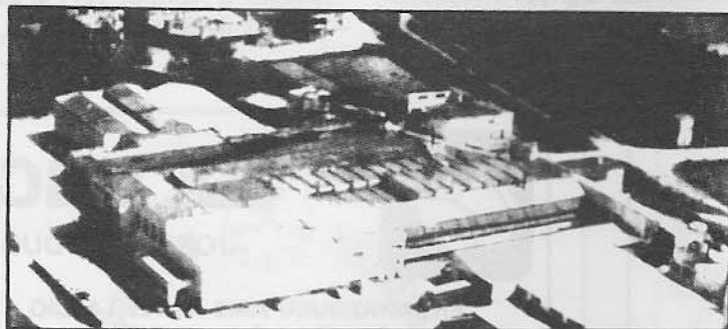
A casa teva tenen una finor d'esperit que no trobaries en molts dels teus contemporanis. Per a la majoria, tu ets un deficient, un disminuït abans que una persona, i en tot cas series un fill no desitjat.

Molts ja no t'haurien deixat néixer. Els fas nosa. En canvi per als teus pares ets un fill, molt abans que un deficient. T'estimen. I tu has fet que ells dos t'estimin encara més. La decisió de tenir-te i d'estimar-te t'humanitza i els humanitza.

Tu i ells ens feu descobrir la impotència i falsedat de la nostra societat. Perquè serà incapaç de fer entrar en tu tot allò que està encolomant als altres infants, sota forma de nous valors, revestits d'aquells poders i violències necessàries per anar perpetuant un sistema en el qual alguns valors morals són incòmodes.

Ben mirat, potser som nosaltres els veritables deficients.

Miquel Àngel Ferrés

Frigorífics del Ter, S.A.

CARNS DE PORC I BOVÍ
Repartiment diari

**ESCORXADOR
GENERAL
FRIGORÍFIC**

Sala d'especejar

Carrer Major, 419
Tel. 23 31 11
SALT

La flor de l'estudiant

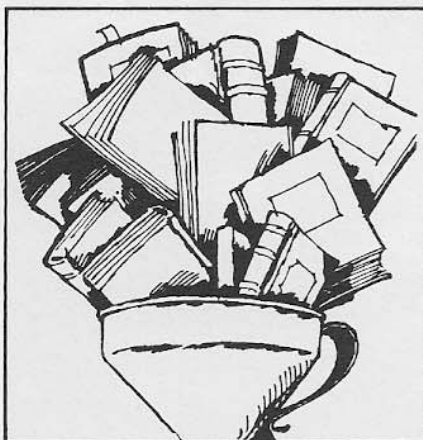
Aquests mesos són temps de preocupació per a la major part dels ciutadans que estan en edat escolar, ja que estem dins la recta final de curs, i a part dels exàmens, treballs i avaluacions parcials... poden fer un esforç durant aquests últims mesos per mirar de superar la nota i així arribar a final de curs amb un excel·lent o un merescut aprovat.

Afortunadament, avui dia, a Salt hi ha la suficient xarxa escolar com perquè el qui vulgui estudiar ho pugui fer sense sortir de casa. Abans només es feia la primària i si volies fer batxillerat o secundària havies d'anar a Girona. I Girona, pels de Salt, ja era una altra història.

Per nosaltres, mainada, era una ciutat gran i nova, també desconeguda, a on podíem trobar noves experiències i aventures (aquell temps no hi havia autobús escolar). Pels de Girona, els de Salt, també érem diferents: érem uns estudiants que veníem de fora, del raval de la ciutat, d'una zona a on s'estava construint molt, però de pisos molt assequibles...

En aquell temps, l'ensenyament era tancat, «numerus clausus», que volia dir: que en les diferents etapes de l'ensenyament el Ministeri donava un determinat número de títols a l'any i prou.

Els de Salt, excepte casos excepcionals: becaris, interns, etc... la major part érem carn de canó, és a dir: anàvem a omplir els buits que deixaven els de Girona, o a escalfar la cadira... i els «profes» ho tenien ben sabut... Encara me'n recordo que un

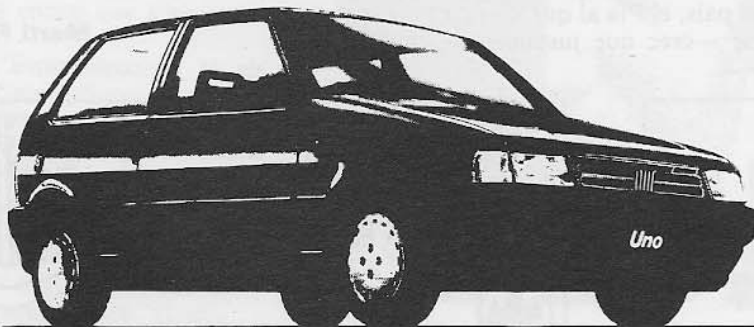
«profe» als de Salt, ens tenia mania i sempre deia: «els de Salt no foten mai res, només tenen la pilota al cap». No sé si això era assimilat per tothom, però la veritat és que teníem molt poques possibilitats d'estudiar, sembla com si no poguéssim fer-ho: uns per mancances econòmiques i els altres perquè xocaven amb la fèrria disciplina de l'època. Afortunada-

ment, avui dia, aquí a Salt tenim tots els graus que es poden impartir; també fa anys, va desaparèixer el «numerus clausus» i aquella vella història, que els de Salt teníem més dificultats per estudiar, s'ha acabat. I per això és més fàcil que floreixi la planta i surti la flor de l'estudiant, que en definitiva vol dir: aprovar, treure bons resultats, un bon premi. I no com abans que era molt freqüent que la flor no s'obris i aquelles il·lusions que teníem a començament de curs anessin descomposant-se i fent-se malbé, fermentant i florint-se, sense arribar a florear i treure fruit d'allò que havíem començat.

Però, per desgràcia, encara queden persones a qui no interessa la cultura, el saber... els és més fàcil tenir l'estereotip de les coses, quatre paraules i dues frases fetes donades a punt pel cacic de torn. Per això hem de lluitar perquè la cultura s'imposi per damunt de tot, i si en una altra època es van posar milions de rajols, que almenys avui dia tinguem, al poble, tants llibres com totxanes de 10 es van posar en aquells anys. I que els consultem.

Undara

Introduce la pasión en tu vida.

Ya está aquí. Esperándote en tu Concesionario. La pasión por el nuevo Uno.

Nuevo Fiat Uno.

Te va a sorprender porque es único en funcionamiento. Económico, brillante y deportivo.

Definitivamente quedarás envuelto en la pasión del Uno. No retrases más la cita con la pasión de tu vida. Ven ya a tu Concesionario y elige una versión para tu pasión.

P.V.P. desde 998.000 Ptas.

Uno, che passione!

Concesionario Oficial:
VITSA, S. A.

Exposición y Venta: Avda. Sant Narcis, 28.
Tel. 24 12 12.

GARATGE INTERNACIONAL
ROBERT VIDAL, S.A.

Servicio Oficial Postventa y Recambios.
Ctra. Girona-Angles (Atores Salt). Tel. 24 30 62

FIAT
TECNOLOGIA LIDER

El Josep Pla de sempre

«Quan entra el gregal, l'hora és clara i el matí radiant. L'aire és suau i les petites onades —ondulacions de joia— fan un camí planer i amable. A mesura que el dia avança tot naufraga en un enlluernament universal. La sorra de la platja té una qualitat de pasta de vidre de color carmí esblaimat. La mar passa com un corrent de vidre fosc. Els caires de les coses tremolen desdibuixats. El cel, desmòblat, és un abisme insondable».

Aquest fragment és gairebé triat a l'atzar del llibre de Josep Pla, el «**Quadern Gris**». El Quadern és considerat un dels millors llibres d'en Pla i de la narrativa catalana moderna.

Aquest mes d'abril, en escaure's el desè aniversari de la seva mort, Josep Pla ha tornat a ser punt d'actualitat i de referència: biografies, reedicions de llibres, debats, tertúlies... tota una sèrie d'actes que han fet viva la seva presència tan en els cercles literaris com en els més profans.

Al llarg d'aquest temps la figura d'en Pla se'ns fa present i viva. De fet no ha desaparegut mai.

La seva narrativa universal i casolana és d'adjectius precisos i de matisacions difícilment imitables. La seva prosa, planera, de fàcil lectura dóna a la literatura catalana una viva lluny de retòriques i d'enfarfagaments.

El literat, que va escriure més de 29.000 pàgines, —aviat és dit— amb una prosa exquisida, detallada, rica,

ha de ser reconegut com el millor narrador en catafà de la Renaixença encà.

Enrera ha de quedar el Pla crític, el Pla persona, amb actituds no gaire coherents envers la cultura catalana, o envers els problemes del país en un moment en que Pla simpatitzava amb persones del franquisme, i se li retreia el conservadorisme, o la seva feble lluita per la recuperació del país, el Pla al que no se li va atorgar —crec que justament— el

Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

I dic, justament, perquè el premi, recordem-ho, era per a escriptors, literaris o investigadors que havien fet palès un coratge cívic i una actitud fidel i democràtica en defensa de la perseguida llengua catalana. Crec que aquest no era el cas d'en Pla.

Però el Pla home, el personatge de Llofriu, el que sap descriure'n l'Empordanet amb el cel de mandarina, el Pla amb el vas d'alcohol, el de la boina, el de davant el seu mas, el del Motel de Figueres, el Pla viatger... a Itàlia, a París a la URSS... el Pla que fa cròniques magnífiques viscudes en el mateix lloc o des de l'habitació de l'hotel... el Pla bilingüe, el del Destino i el del «Calendario sin fechas»... és ja un record dins la seva rica i variada biografia.

El Pla que ens queda és el Pla d'una inestimable prosa, sempre amb gust de tornar-lo a llegir, una prosa que no cansa, fàcil i alhora plena de contingut literari.

Aquest és el Pla de sempre.

Martí Fita

Sport Garatge, s.a.
JOSEP CASALS

Reparacions
Engrassaments
Neteja

Passeig Marquès de Camps, 5
Tel. 23 33 11 SALT

**Subministres
Catalunya, s.l.**

VOLVO

Camions i Autobusos

Passeig Marquès de Camps, 3 - Tels. 23 33 11 - 23 78 83
SALT

Fàbrica de miralls
Col·locació i instal·lació
Especialitat en vidrieres artístiques
Finestres de Celosia
Mampares per a Bany

SOLARS.A.

DISTRIBUIDOR

UNIVERSAL
MARTÍ FITA
MARTÍ FITA

C/. Joan Maragall, s/n. - Zona Esportiva
Telèfon 23 58 11 - SALT

Premis i cinema

Pels volts de la primavera, dins el món del cinema és l'època dels premis a les millors pel·lícules que s'han realitzat durant l'any que s'ha passat. Després arriben els festivals, que són d'altres premis, aquests la majoria de les vegades són per presentar les noves pel·lícules i així tenir un millor suport comercial.

Però avui voldria fer com una mena de reflexió i al mateix temps divagació sobre els premis que es donen, ja siguin a nivell institucionals o dels mateixos professionals.

Tenim, per exemple, en el nostre país, els que donen la Generalitat de Catalunya. Uns premis joves, ja que fa uns cinc anys que s'atorguen. És una cerimònia senzilla i de vegades tan íntima que poca gent se n'assabenta. Algunes de les pel·lícules que es premien, la majoria del públic no les ha vistes i moltes d'elles tenen difícil la seva estrena. Es donen a les pel·lícules que s'han estrenat a Catalunya i que són fetes en català o que, com a mínim, hi ha una versió (doblada) en català. Poden obtenir a aquests premis les pel·lícules que s'hagin estrenat durant l'any i això fa que moltes vegades es faci un passi «íntim», perquè consti que s'ha estrenat.

L'Estat espanyol té els seus Premis Goya, que dona l'Acadèmia de Cinema Espanyola. També són uns premis molt joves. La divulgació és mínima i algunes vegades s'han ofert en directe per televisió i d'altres per diferit. Aquest any, per problemes de presentadora (Lidia Bosch), que treballa a Antena-3 Televisió, la «tele» espanyola, a última hora va trencar el compromís de donar-ho per televisió. Aquests premis que són de pel·lícules espanyoles, curiosament només n'hi havia una de catalana (Bom, Bom), comportant aquest fet que els catalans se sentissin marginats. Són

uns premis, aquests els Goya, que van començar amb problemes i cada any en tenen més. De la festa val més no parlar-ne, ja que volen imitar els americans i l'únic que aconsegueixen és fer el ridícul. Precisament una sèrie de crítics cinematogràfics de Barcelona, des de fa dos anys han creat amb conya, els Premis Yoga, com a rèplica, trobant dificultat en alguns mitjans d'informació la difusió dels seus veredictes.

A França tenen els seus Premis César, que són com els Goya, però en francès.

més, un altre problema és l'idioma, ja que tothom parla el seu i ningú s'entén.

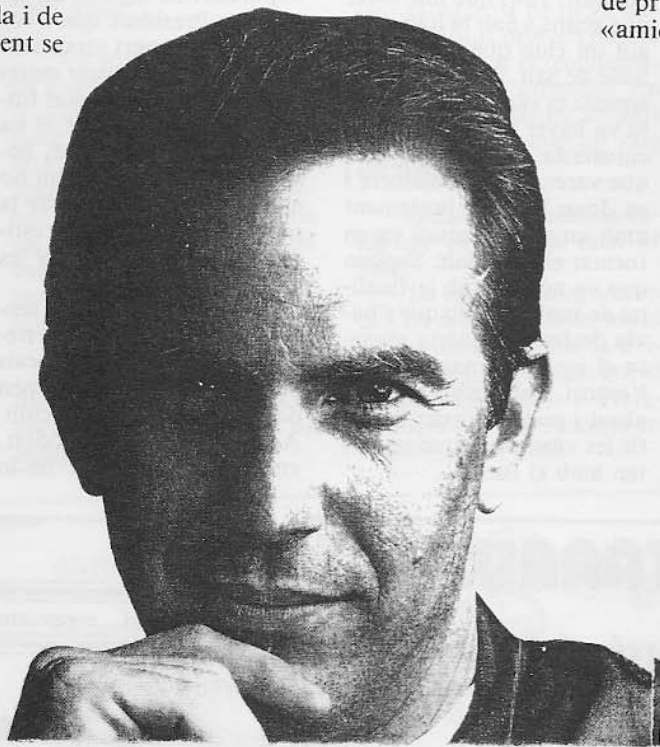
I finalment arribem als més espectaculars i els que sí que realment tenen una influència en el públic: Els Oscars.

Aquests s'han fet com els grans vins, amb els anys han anat agafant forma i adeptes. Una festa organitzada pels professionals del cinema de Los Angeles-Hollywood en un Hotel i d'una manera íntima; amb els anys i amb l'arribada de la «tele», la cosa va anar agafant forma i audiència, fins arribar en els nostres dies, que és més un espectacle televisiu i de promoció que no una festa entre «amics» de la professió. Sens dub-

te, els Oscars, tenen la seva influència en el públic, i una pel·lícula que aconsegueix només la nominació a un dels Oscars, la seva recaptació ja augmenta automàticament, cosa que no passa en els altres premis esmentats.

Als Estats Units hi han molts d'altres Premis, els de la Crítica, els Globus, que es donen a Nova York, que també tenen la seva influència i importància.

El Món del cinema és espectacle i, per tant, per vendre'l s'ha de crear espectació i això, ara com ara, els americans en són els amos, perquè ells han inventat la fórmula i els altres, en comptes de fer-ne una altra, el que fan és copiar-la i, a més, malament.

Des de fa uns anys, com a alternativa per promocionar el cinema Europeu, s'ha creat els Premis Europa. I com a rèplica dels Oscar, tenen molt que desitjar, per manca d'experiència, d'espectacle i per voler imitar i no fer una fórmula diferent. A

Miquel Pardo

Miquel Pardo, més conegut amb el nom de Maikel, combina la seva tasca d'hostaler amb la de President del Salt. Ja fa uns quants anys que és membre de la directiva.

I fou un dels iniciadors de l'escola de base en aquest Club.

Ell és del parer que «els àrbitres poden fer-te guanyar un partit i el poden fer perdre, però ambé te'l pot fer guanyar i perdre algun membre de l'equip. Mentre els àrbitres no siguin professionals, no se'ls pot demanar explicacions, tan sols exigir-los que ho facin tan bé com sàpiguen».

I acaba demanant al poble de Salt «que es conscienciï una mica del gran esforç que està fent aquesta Junta Directiva per tirar-ho endavant, per donar al poble de Salt el lloc que es mereix dins del món del futbol a Catalunya i que nosaltres sols, per més esforços que fem i més que treballem, no podrem fer-ho si no comptem amb el suport del poble».

Quants anys fa que ets a la directiva del Salt? I quants que n'ets el president?

A la directiva fa 7 anys que hi vaig entrar. Vaig organitzar el futbol base, l'escola de futbol. Quan jo vaig entrar tan sols hi havia 3 equips. Ho vaig organitzar amb 13 equips, dos equips per categoria, una de primer any i un de segon per poder fer el tipus d'escola que es fa a totes les escoles de futbol a Europa. De moment ha anat bastant bé, ja que tenim equips a totes les categories que hi ha.

I com a President, ja fa 4 anys que hi sóc.

Compensa dedicar tant hores al futbol?

És una pregunta difícil de contestar, ja que tot i que es tenen moltes satisfaccions, també es tenen molts de disgustos; no tothom col.labora com s'hauria d'esperar.

I és amb aquest aspecte que no estic content. Tant els

meus companys de Junta com jo dediquem moltes hores i llavors no trobem la col.laboració que s'hauria d'esperar d'algunes persones.

Quan va néixer el C.F. Salt? I amb quina finalitat?

Segons els estatuts del Club va néixer l'any 1948 o 49 amb el nom del Club Futbol Salt. Tot i que tinc entès que abans a Salt hi havia hagut un club que es deia La Salle de Salt, i anaven verds, aquests es van desfer i llavors hi va haver un grup de gent entusiasta del futbol, crec que varen ser en Delatorre i en Joan Pi, que juntament amb un grup d'amics varen formar el C.F. Salt. Suposo que va néixer amb la finalitat de suplir l'equip que s'havia desfet. D'aquesta manera el jovent tornava a tenir l'esport del futbol al seu abast i podien tornar a sentir les vibracions que se senten amb el futbol.

Com s'organitza el C.F. Salt?

La directiva està formada per deu membres, d'aquests un és el President, que és el capdavanter de tots. Llavors hi ha el Vice-President primer, que s'encarrega de la part econòmica del club, la seva funció és mirar de portar els suficients diners al club perquè no passi «apuros». El segueix un altre Vice-President que s'encarrega de la part esportiva: fitxar jugadors, buscar entrenadors i organitzar tot el futbol de base. I després hi ha un altre Vice-President, nosaltres en aquest moment no el tenim, que s'ocupa de la part social: que el camp estigui bé, dels socis, de fer les rifes...

Cada un d'aquests senyors tenen uns vocals que treballen amb ells. Els vocals poden ser dos, tres... depèn de la potència del club. Aquest és un club modest, encara que intentem fer-lo

gran, i això vol dir que aquestes tasques, normalment, ens les repartim una mica entre tots.

És fa una una reunió cada dilluns a la nit per parlar sobre els resultats de tot el cap de setmana i per si hi ha algun problema en alguna de les diferents parcel·les que abans t'he esmentat. Jo, com a President, superviso la feina que fa cadascun i si hi ha alguna cosa que està malament intentem arreglar-la entre tots. També hi ha un coordinador general del futbol de base, que és el Sr. Muñoz; en aquests moments també és el responsable del primer equip. Ell s'encarrega de fer les reunions amb els diferents entrenadors del futbol de base per arreglar els seus problemes. El que decideixen en aquestes reunions ell ho passa al Vice-President de l'esportiva i aquest a la Junta.

OPTICA TARRÚS, S.A

Jaume Tarrús i Galter

Òptic diplomad
Llicenciat en Ciències Físiques

Sta. Clara, 54 - Tel. 21 37 50 GIRONA
Dr. Ferràn, 1 - Tel. 23 06 61 - SALT

**Descompte del 10% per a Jubilats
socis del «Casal de Jubilats»**

BURCH constructors, s.a. Salt

- CASES
- AMPLIACIONS
- REHABILITACIÓ

C/. Processó, 57 - Tels. 23 86 02 - 23 43 59
17190 SALT (Girona)

Cada 4 anys hi ha eleccions, precisament ara n'hi haurà.

Et tornes a presentar?
Sí.

Com es finança el Club?

Amb els seus socis, tot i que cada vegada és més difícil, perquè els socis del club són pocs, actualment n'hi ha 230 o 240. El soci, actualment, deu cobrir un 15% o 20% del pressupost general, això vol dir que la resta s'ha de treure de la publicitat, de les rifes i moltes vegades rascant-nos la butxaca els directius.

És difícil trobar publicitat?

Sí que ho és. Al F.C. Salt podem estar contents perquè n'hi ha molta, potser és un dels camps de primera regional que més en té. Això és degut a la bona tasca del senyor que se n'encarrega i que ha procurat que això funcionés.

Quan algú es vol anunciar paga la fabricació del cartell i cada dos anys una quota.

Quina és l'aportació de l'Ajuntament al Club?

Aquest any sembla que ens volen ajudar en alguna cosa. De moment estem amb promeses; hi ha una subvenció no gaire gran, d'un 500.000 ptes. que davant un pressupost de 12.000.000, és bastant ridícula.

Qui es fa càrrec del manteniment del camp?

No fa gaire que hem ne-

tejat els voltants del camp, això ens costa cap a 300.000 ptes. i ho hem hagut de pagar nosaltres, ja que l'Ajuntament no ens ho ha pogut fer.

Quan s'ha de segar la gespa ho fa un directiu. Quan s'ha d'abonar o replantar ho fem uns quants directius.

És molt car mantenir el camp i de moment no rebem gaire ajut.

Us surt a compte tenir un camp de gespa?

Sí, ja que des del moment que es va fer l'escola, la idea era que la mainada aprengué a jugar bé al futbol, i això s'aconsegueix amb un camp d'herba. A més, un camp així crida molt al jovent i moltes vegades vénen aquí pel camp.

Com s'escullen els jugadors i l'entrenador que ha de formar la plantilla d'un equip?

Quan fa falta un entrenador el busquem dins el que hi ha al gironès; si en trobem un que ens agrada hi anem a parlar i se li proposa fer aquesta tasca.

Pels jugadors, cada any a començament de temporada fem una prova a tots els nanos que volen venir al club. Una altra idea que es tenia al crear l'escola base és que els nens que hi ha vagin pujant fins arribar a l'equip dels grans. El que ens ha passat és que quan es va començar tan sols hi havia 4 o 5 equips, hi havia un lapsus de temps que no n'hi havia. Els primers que van començar a l'escola tenen 14 o 15 anys.

Com va el C.F. Salt en la classificació de primera regional?

En aquests moments anem líders i amb moltes possibilitats de quedar campions i pujar de categoria.

Està satisfet del rendiment del primer grup?

Sí, aquest any estic bastant satisfet, si bé hi va haver un lapsus de 4 o 5 partits que van baixar el rendiment. Jo en aquells moments em vaig enfadar i potser això els va motivar, ja que ho vaig dir públicament.

Quina és la màxima categoria en què ha estat el Salt?

La màxima categoria en què ha estat el Salt en tot el seu historial ha estat la Primera Regional, o sigui que si aquest any pugem a Preferent serà una fita històrica en l'historial del Club.

I la mínima categoria?
Tercera Regional.

Creus que el Salt no està a la categoria que li pertoca?

No, ni per història, ni per poble, ni per gent, no està a la categoria que li pertoca. La seva categoria com a mínim és la de tercera divisió.

Parla'ns del futbol de base.

Comencen a l'edat de 7 anys amb benjamins, en aquests moments tenim 4 equips. Llavors passen a dos equips més d'alevins escolars, de 9 a 10 anys. Es passa a la categoria d'alevins federada. I llavors a infantils. Cadets de 14 i 15 anys. I finalment hi ha un equip de juvenils.

No es paga cap quota per estar en el futbol de base.

Ha de ser molt dur, el President, amb els seus jugadors si perden?

No, jo crec que un President ha de ser dur amb la gent que treballa amb el futbol, amb els directius, l'entrenador... Amb els jugadors s'ha de ser dur quan veus que n'hi ha un que tan sols li interessin els diners i no vol treballar. Però amb la resta... crec que són els primers de sentir-ho si perden un partit, llavors ha de mirar de fer una mica de pare, animar-los i fer que no els baixi la moral, perquè al següent partit vagin amunt.

Eva Escuin i Dilmé

**CÒPIES DE PLÀNOLS
FOTOCÒPIES
PAPERERIA TÈCNICA
MATERIAL PER A
DIBUIX I OFICINES**

A SALT: Ps. d'Olot, 166 - Tel. 23 27 08
A GIRONA: Avgda. Sant Francesc, 4 - Tel. 20 39 44
C/. Migdia, 11 - Tel. 21 35 65

**Impremta
Pagès**

**TIPOGRAFIA - OFFSET
PAPER PER A ORDINADOR**

EN PINXO VA DIR A
EN PANXO: "VOLS QUE
ET PUNXI AMB UN PUNXÓ?"
I EN PANXO VA DIR...

Tal com passa amb moltes persones, les llengües no moren de cop. En general es van morint de mica en mica, en un espai de temps tan llarg que, a vegades, els mateixos parlants d'aquesta llengua són incapaçs d'adonar-se que el seu idioma va essent substituït per un altre.

Estem segurs que si poguéssim preguntar a un català de l'any 1939 i a un altre del 1991 quina llengua se sent parlar als carrers de Catalunya, no ens contestarien de la mateixa manera. Em sembla que ningú de vosaltres no posa en dubte que, l'any en què el General Franco va guanyar la guerra, era molt més difícil que ara viure a Catalunya sense conèixer la llengua del nostre país.

És clar que, com que entremig hi ha hagut més d'una generació, molts dels qui aleshores eren vius ja no poden explicar-nos-ho, o en tot cas són tan grans que, quan ens en parlen, ens fa l'efecte que ens estan explicant batalletes.

El resultat és claríssim; allò que per als individus d'una generació hauria estat interpretat com un signe clar de la decadència de la nostra llengua, no és entès de la mateixa manera per individus de generacions posteriors.

Sobretot que no se'ns interpreti malament; no tenim res en contra de l'espanyol. Pensem que és una llengua important, i que, ja que la coneixem, seria estúpid renunciar-hi. De fet, si hem de ser sincers, ara per ara, ens seria difícil trobar un catalanoparlant que no fos capaç d'expressar-se en castellà. D'aquí poc, passarà el mateix amb l'anglès. Els catalans també haurém d'apuntar-nos-hi, de la mateixa manera que també hauran de fer-ho tots els qui només coneixen el castellà. Suposo, però, que quan dues persones que hagin nascut, per exemple a Madrid vulguin parlar continuaran fent-ho en la seva llengua. I que fins i tot serà així, en el cas que una d'elles només porti un gra-

Estat del català a Salt

Quin futur, quina llengua?

pat d'anys vivint-hi. Faran ben fet. O hi ha algú que pensi que ens haurien de fer llàstima?

A casa nostra, en canvi, passa tota una altra cosa. Fixem-nos, per exemple, en el resultat d'unes enquestes que hem fet entre els alumnes d'un curs de primer de BUP del nostre Institut.

Primerament, tenim una dada que podria enganyar-nos; tot i que només una mica menys del 50% dels alumnes tenen el català com a llengua materna, 33 dels 37 del total són capaços d'expressar-s'hi amb facilitat. I encara, si bé els costa de fer-ho, també els quatre restants el poden parlar. Per descomptat que no hi ha cap alumne que sigui incapaç d'entendre'l. Si fos així, tret que procedís d'altres bandes de l'Estat, els hauria estat molt difícil poder accedir a l'Institut.

Encara que entre aquests estaments no hem fet cap enquesta, estem segurs que amb els professors i el personal no docent del nostre Centre hi hauria un resultat semblant.

A primer cop d'ull, doncs, es pot creure que el resultat és afalagador. Ara

bé, tal com exemplificàvem abans, si després de conèixer aquestes dades preguntéssim a un català de 1939 quines llengües se senten a l'Institut, ens respondria que, sense cap mena de dubte, es fa difícil sentir-ne cap altra que no sigui el català.

Com que tots vivim a l'any 1991, no ens caldria dir massa res per tal d'adonar-nos que la realitat és una mica diferent. Per exemple, entre els alumnes d'aquest curs de primer, només n'hi ha un de cada quatre que afirmi que usa solament el català per parlar amb tots els seus companys de classe.

Han passat poc més de cinquanta anys, i ja estem a punt de perdre una altra batalla; entre els nois i noies del nostre Institut, no és estrany sentir com combinen les dues llengües. Potser encara fan servir més el català, però segur que ho fan menys que els de deu anys enrera. Som a Catalunya?

Xavier Cortadellas
Lluís Rius
Professors de llengua i
literatura catalanes.
I. B. Salvador Espriu

REMOTO
CENTRE RECANVIS MOTO

VENDA RECANVIS
TALLER REPARACIÓ

AGETEX
PLÀSTICA ITALIA

IMPORTADOR PER A ESPANYA

UTM

ariete

SURFLER

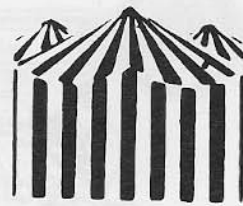
MALOSS

CHIARAVALLI
LA CORONA DEI CAMPIONI

polini

Ramon i Cajal, 8 - Telèfon 24 00 61 - SALT

Emili
Crous

ENVELATS

LLOGUER DE CADIRES • ENVELATS
ADORNAMENTS • PISTA PARQUET

Sant Jaume, 18 - Tel. 24 16 47 - SALT (Girona)

Resultat de l'entrevista feta a Castellanoparlants, que estudien el català

Diuen que a la vida s'ha de provar tot. Vés per on, aprofitant el suggeriment d'en Toni Rusalleda, ens vam trobar una tarda d'hivern caminant cap al Mas Mota, disposades a fer de periodistes.

No sabem ben bé que hi trobaríem, però sempre és interessant trobar-se amb un xic d'incertesa en cada cosa que fas, és una petita espurna que trenca la monotonia.

La finalitat era mostrar que hi ha gent de fora que es preocupa per la nostra llengua, fins al punt d'assistir a cursos per aprendre-la. Això demostra la importància de la nostra llengua en el context espanyol i fins i tot europeu.

Teníem totes en comú aquella mena de cuc que corre per la panxa sense direcció fixa. Després d'esperar-nos uns moments perquè la Pilar Amat, la professora, preparés els seus alumnes, vam començar a veure tot un seguit de gent agradable amb la qual ens vam familiaritzar de seguida.

Durant la xerrada ens van explicar els seus punts de vista sobre com veien el català des de la seva pròpia experiència, com l'estaven aprenent, com creuen que

serà el seu futur i com es troba a nivell general.

L'origen dels alumnes és molt divers, però hi ha una majoria que provenen del sud d'Espanya. Molts han vingut a Catalunya per necessitat, principalment de tipus econòmic, i la mitjana d'anys que fa que viuen a Catalunya és de 6'5 anys.

Parlen amb la seva família i amics en castellà; el català només l'utilitzen a classe o per altres motius com ara la feina (últimament, en quasi totes les feines es demana el coneixement del català).

Troben que la llàstima del català és que es pugui viure a Catalunya sense saber-lo (com pot ser l'exemple de persones que viuen a Catalunya des de fa molts anys i encara no el saben). Només l'apren la gent

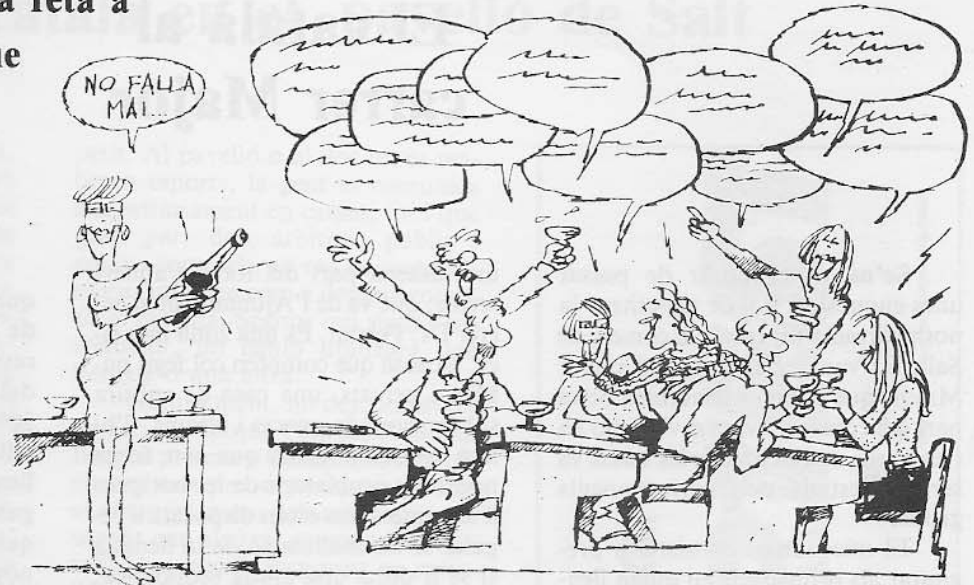
que té consciència de la integració, aquesta, però, és una minoria. Ells creuen que hi ha dificultat per parlar-lo i escriure'l, però no d'entendre'l. Manifesten que és l'idioma de Catalunya i que té el mateix futur que el castellà. Diuen que a Girona és on tenen més necessitat d'aprendre'l, perquè la gent de Girona és molt tancada i et miren malament si parles en castellà. Els gironins són molt catalanistes.

Els sap greu que els parlin en castellà. En general no se senten catalanes, menys una, però els seus fills sí. Els agraden els costums d'aquí i s'hi troben a gust, però se senten del lloc on han nascut.

Entre els enquestats hi havia moltes més dones que homes, de vint-i-un inscrits,

setze són dones i cinc, homes.

Tots ells fan un petit esforç perquè la llengua catalana continuï endavant, i tu?, ens vols ajudar?

Gemma Camps
Sònia Espunya
Carlona García
Mònica González
Natàlia Nadal
Montse Pericot
Marina Quintana

Tintoreria REGOLTA

*Pells • Llanes de matalàs
Catifes i tot el que fa referència a
la nostra indústria*

C/. Major, 312 - Tel. 23 45 43
SALT

RADIO TV
electrodomestic
Joaquim Vilà Crow

Carrer Major, 243
Telèfon 23 29 71 - SALT

El català al carrer Major

Se'ns va proposar de passar unes enquestes, a fi de sintetitzar la normalització del català al comerç de Salt. Es van fer al llarg del carrer Major, que és on es concentra bona part del comerç, i vam dividir-ho en tres parts, cadascuna de les quals va ser enquestada pels corresponents grups.

El qüestionari consistia a preguntar als propietaris en quina llengua tenien els rètols exterior i interior, els documents comercials, la publicitat i les notes personals. En cas de tenir-ho en castellà, els preguntàvem si tenien intenció de canviar-ho o no, i quins inconvenients hi trobaven, així com també el nivell de català del personal administratiu, quan n'hi havia.

La primera secció del carrer Major comprenia l'extensió situada des del límit de Salt fins a l'Ajuntament, en direcció a Bescanó. Aquesta és una zona força vella, les cases són unifamiliars i les més noves ho són o ho semblen perquè són pintades de fa poc. Només a l'altre costat del passeig —al darrere— les residències són més luxoses. Les botigues són de poca volada. En aquest sector, s'hi van passar força enquestes, però només en van ser contestades 15. D'aquestes es pot deduir que els establiments que tenen totes les seccions comercials en català sumen una quarta part del total. La resta alterna sovint amb rètol interior en castellà, o exterior, segons que siguin sucursals d'empreses d'àmbit estatal o no. Els documents comercials en castellà assoleixen una altra vuitena part, i moltes notes particulars són en castellà i són en mans de gent que no ha après mai el català escrit. Una altra vuitena part del total d'establiments que alterna català-castellà presenta rètols bilingües i neutres. Una vuitena part més ho té tot en castellà, dins del mateix sector.

Quant a la segona secció del carrer Major, les botigues que tenen el rètol exterior en castellà representen

una desena part del total d'aquest sector, que va de l'Ajuntament al carrer Dr. Ferran. És una zona més rica, a causa que comprèn col·legis públics i privats, una casa de cultura subvencionada, places i jardins. S'hi han construït pisos que són força nous. Els propietaris de les botigues d'aquesta zona estan disposats a regular la normalització de la llengua si se'ls dona una ajuda econòmica, tant catalans com castellanoparlants.

A la tercera secció del carrer, que va des del Dr. Ferran fins a l'inici de Salt, s'hi han efectuat 44 enquestes, 27 de les quals ho tenen tot alternant català-castellà. És una zona que comprèn la part vella o antiga de Salt, i que vam deixar com a última secció. Les cases són més grans i més antigues, i les botigues, moltes de les quals són restaurades, tendeixen a ser petites, i els seus propietaris, tot i que els habitants del sector parlen més el català que no pas els del primer sector enquestat, no saben el català escrit, però tampoc no tenen interès a aprendre'l.

Fent la mitjana d'establiments que ho tinguin tot en català al llarg de tot el carrer Major, ens dona el resultat menor: una cinquena part del total ho tenen tot en català —un 20%— i una desena part, tot en castellà (10%). La resta alterna les dues llengües, i els propietaris no semblen gaire interessats a canviar res, bé perquè ells mateixos ja siguin castellanoparlants, o bé perquè saben que en castellà tothom els entén i no fan errades ortogràfiques.

Altres no s'ho han plantejat, perquè ja fa molt temps que ho tenen així, i ja s'hi han acostumat, tant ells com els clients.

Patricia Torra
Nora Mateu
Brígida Bosch
Iolanda Escudé
Helena Meléndez

SERVEI DE CATALÀ
GRATUÏT I OBERT A TOTHOM
Ajuntament de Salt
Tel. (972) 23 15 27

S	E	R	V	E	I	C
M	U	N	I	C	I	P
D	E	C	A	T	A	L

Servei gratuït de:

- Informació sobre diccionaris tècnics
- Correccions i traduccions
- Consultes lingüístiques
- Redacció de documents comercials
- Informació dels drets lingüístics
- Correccions per telefax

HORARI: de dilluns a divendres, de 10 a 14 h.
Tel. 23 15 27 Telefax 23 70 72

El servei de català de l'Ajuntament de Salt

Aquest servei lingüístic es va crear l'any 1983, mitjançant un conveni entre l'Ajuntament de Salt i la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu era clar: aconseguir l'ús normal de la llengua catalana a tots els àmbits. Però calia començar per la pròpia Corporació, i amb aquesta finalitat, el Ple del dia 14 de desembre de 1983 va aprovar una proposta de normalització lingüística a l'Ajuntament de Salt, la realització de la qual s'encarregava al Servei de Català (SMC).

Abans de fer un repàs dels resultats obtinguts a la vila de Salt, és important que delimitem el marc legal que ens ha servit de referència a l'hora de triar els àmbits d'actuació i de planificar-ne les activitats. I, deixant a part la Constitució Espanyola i l'Estatut de Catalunya, aquest marc legal directe és la Llei de Normalització Lingüística, aprovada pel Ple del Parlament de Catalunya celebrat el dia 6 d'abril de 1983, que en l'article 5 diu que la llengua pròpia de l'Administració Local és el català.

Amb aquesta referència o suport legal, el SMC de Salt ha pogut aconseguir una considerable normalització lingüística en el funcionament intern de l'Ajuntament, cosa que (si tenim en compte que els ajuntaments es poden considerar com unes entitats de primera instància pel que fa a la relació amb els ciutadans) podem valorar molt positivament de cara al suport i a l'augment de les actituds que afavoreixen l'ús del català.

NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA A L'ADMINISTRACIÓ LOCAL

DINAMITZACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
<ul style="list-style-type: none"> — Correcció de documents — Classes al personal administratiu — Confecció Reglament d'ús — Assessorament lingüístic 	<ul style="list-style-type: none"> — Pràcticament tots els escrits en català — Retolació municipal en català — Bon nivell del personal administratiu — Aprovació Reglament d'ús llengua catalana — Exigència del català per treballar-hi — Força programes informàtics en castellà o anglès — No exigeix català a l'administració de l'estat.

Hem constatat que per prestigi, per mimetisme o per quedar bé, els administratius tendeixen a adreçar-

se en català a l'Ajuntament, encara que no ho facin en les seves relacions comercials o privades. El registre

d'entrades dels documents de les entitats, dels particulars o de les altres administracions ens ho demostra:

LLENGUA UTILITZADA EN LES RELACIONS ENTRE ELS CIUTADANS I L'AJUNTAMENT

Febrer-març 1986.....	Els 65% dels documents entrats eren en català
Febrer-març 1990.....	El 77% dels documents entrats eren en català

És precisament fora de l'àmbit administratiu on el SMC de Salt, i de qualsevol altre lloc, no ha disposat d'un veritable suport legal i institucional de referència, ni d'un Pla de Normalització Lingüística Nacional

que permeti desenvolupar accions eficaces de repercussions generals als Països Catalans. Sovint, l'eficàcia de les accions als àmbits social, econòmic i cultural depèn només de la imaginació dels responsables de cada

Servei de Català

Tot seguit, farem un repàs de la intervenció en la normalització lingüística de l'àmbit administratiu.

ENSENYAMENT

SITUACIÓ ACTUAL	DINAMITZACIÓ
<ul style="list-style-type: none"> — Actuacions nul·les, llevat d'algun concurs escolar (cartes dels alumnes recomanant l'ús del català als comerciants, concurs de còmics....) 	<ul style="list-style-type: none"> — És molt difícil d'avaluar, sobretot en l'ús oral, quina és la situació actual

TEMA CENTRAL

POBLACIÓ EN GENERAL

DINAMITZACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
<ul style="list-style-type: none"> — Cursos de català per adults — Campanyes de sensibilització (concursos, calendaris, tríptics..) — Informació dels drets lingüístics. — Publicitat del servei gratuït de correcció i de traducció 	<ul style="list-style-type: none"> — No hi ha bilingüisme sistemàtic (se'n tria una) — El desconeixement del català encara és una excusa per no utilitzar-lo. — Sector sensibilitzat és molt reduït. — Per la majoria, la normalització de la llengua té poc interès (hi ha molts castellanoparlants a la vila). — No hi ha, però obstaculització conscient (l'escola en català hi ha ajudat molt). — L'ús oral espontani no augmenta (fins i tot la mainada canvia de llengua davant interlocutor castellà).

MITJANS DE COMUNICACIÓ

DINAMITZACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
<ul style="list-style-type: none"> — Assessorament lingüístic — Curssets als locutors — Correcció revistes i butlletins locals — Programes informació i concursos a la ràdio — Oferiment diccionaris tècnics 	<ul style="list-style-type: none"> — Nivell oral acceptable a la ràdio (sobretot informatius i publicitat). — Tant a la ràdio com a les revistes, pràcticament tot en català.

SÒCIO-ECONÒMIC

DINAMITZACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
<ul style="list-style-type: none"> — Recomanar ús català proveïdors Ajuntament — Campanyes normalització a carnisseres, merceries, tallers mecànics, peixaters, comerç en general. — Sessions de llenguatge comercial — Repartiment material de suport: etiquetes, vocabularis, posters, tríptics... — Oferiment servei gratuït de correcció. 	<ul style="list-style-type: none"> — Retolació del carrer Major: <ul style="list-style-type: none"> Any 1981.....17% en català Any 1986.....55% en català Any 1991.....75% en català — Documents comercials proveïdors Ajuntament: <ul style="list-style-type: none"> Any 1986.....63% en català Any 1991.....73% en català — Els impressors de Salt fan més documents en català (60%)

ENTITATS CULTURALS, CÍVIQUES I ESPORTIVES

DINAMITZACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
<ul style="list-style-type: none"> — Publicitat del SMC — Confecció reglament d'ús a les entitats — Estudi sobre situació sociolingüística a les entitats esportives de Salt 	<ul style="list-style-type: none"> — Proposta d'aprovació d'un reglament d'ús llengua — Publicitat actes i competicions, pràcticament tot en català.

A Catalunya són vàlides i eficaces totes les actuacions administratives fetes en català.

JO, TOT EN CATALÀ
AJUNT. SALT 89

Caminar sense croxes

Tot seguit presentem una llista d'algunes situacions o actituds que no afavoreixen el foment de l'ús de la llengua catalana, recollides al llarg de tots aquests anys de funcionament

del SMC de Salt. I, arran de les properes eleccions municipals, ens atrevim a formular unes propostes als responsables de la política municipal. Tant les situacions com les propos-

tes són un reflex i una invocació, respectivament, de tots els SMC de les comarques de Girona i no pas exclusivament de Salt.

SITUACIONS QUE NO AFAVOREIXEN EL FOMENT DE L'ÚS DEL CATALÀ	ELS RESPONSABLES DE LA POLÍTICA MUNICIPAL HAURIEN DE...
<ul style="list-style-type: none"> - Legislació general de l'Estat espanyol (l'ús de la llengua pròpia queda restringida per l'obligatorietat de saber només el castellà). Recordem que la Generalitat té pendents molts recursos sobre qüestions lingüístiques. - La Llei de Normalització Lingüística no preveu criteris legals per fomentar l'ús de la llengua catalana (es basa en el voluntarisme). - Manca d'un Pla de Normalització Lingüística Nacional. - Burocratització del corrector. La feina de Dinamització Lingüística sempre queda en segon terme. - Els polítics estan poc conscienciats. - Poca convicció de la població en general. - Cap incidència a l'escola per part del SMC - Els Serveis de català actuen massa aïlladament. No s'utilitzen ni les eines, ni els recursos de les altres àrees de l'administració (cultural, educació i serveis socials). - L'administració civil de l'estat ignora la llengua pròpia de Catalunya en tota la seva documentació. 	<ul style="list-style-type: none"> - Proposar al Parlament de Catalunya que modifiqui la Llei de Normalització Lingüística. - Instar el Parlament de Catalunya perquè promulgui un Pla de Normalització Lingüística Nacional. - Fer que les entitats i agrupacions cíviques, culturals i esportives es responsabilitzin del procés de normalització del català del municipi. - Assumir la normalització de la llengua catalana com una prioritat socio-cultural del municipi. - Procurar que la normalització lingüística de l'àmbit docent no sigui exclusiva de la Direcció General d'Ensenyament, sinó també del SMC, a través del Consell Escolar Municipal, on n'hi hagi, o a través de les APA. - Plantejar la possibilitat de crear una Comissió de Normalització Lingüística a la població, independent de l'administració local. - Instar l'administració civil i militar de l'estat ubicada a Catalunya perquè s'adreci als ajuntaments en català. - Fer que el SMC es coordinin amb les altres àrees de l'administració (cultura, educació, serveis socials..) a l'hora d'intervenir en la dinamització lingüística d'un sector determinat del municipi. - Aprovar un Reglament d'ús de la llengua catalana als Ajuntaments.

Una eina bàsica per a la normalització lingüística

La intervenció de l'Ajuntament de Salt en la Normalització Lingüística segueix la mateixa dinàmica que en les altres àrees de l'administració. Vegem-ho:

Fins ara només havíem intervingut en el nivell de SERVEIS (ensenyament i assessorament). Calia de totes un desenvolupament normatiu per tal d'assegurar la durabilitat de les accions, marcar pautes i explicitar les relacions. Pactar, en definitiva.

A més, doncs, de la creació d'un Servei de Català per aconseguir la plena normalització de la llengua catalana a l'àmbit adminis-

tratiu, l'Ajuntament va manifestar el desig i el compro-

DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Nivell / Àmbit	NORMALITZACIÓ DE LA LLENGUA
NORMATIU (PACTAR)	Normes, lleis, reglaments Gramàtica i diccionaris.
SERVEIS (FER) (coneixements)	Ensenyament i assessorament (només amb l'ensenyament no garantim l'ús)
FOMENT ÚS (IMPLICAR)	Interrelació altres àrees (vinculació i participació) (pensar globalment/actuar localment)

mís d'impulsar institucionalment i públicament l'ús del català a la vila de Salt. Això voldria dir eixamplar el seu camp d'intervenció i, per tant, feia falta una normativa que ho legalitzés, d'acord amb la Llei de Normalització Lingüística aprovada pel Parlament de Catalunya. El Reglament d'ús de la llengua catalana a l'Ajuntament de Salt és un desplegament de l'article 7.3 d'aquella Llei, el qual diu que les Corporacions Locals han de regular mitjançant disposicions reglamentàries la normalització de l'ús del català en les activitats administratives de

tots els òrgans de la seva competència.

Tots sabem perfectament que les lleis, els reglaments i els decrets per si sols no faran pas possible que la llengua esdevingui normal, però és evident que hi ajuden. Durant tots aquests anys, l'Ajuntament de Salt només podia estimular, assessorar i recolzar l'augment de l'ús del català a les persones que democràticament representa. Ara té una eina legal que permet passar de la recomanació a l'exigència, aprovada pel Ple celebrat el dia 15 de març de 1990.

Resumint, aquest Reglament estableix

1er.— Que, d'una manera general, l'Ajuntament utilitzarà el català en les seves tasques i relacions amb

les particularitats que s'exemplifiquen en els seus articles.

2n.— El català com a única llengua de relació amb les altres administracions ubicades a l'àmbit lingüístic català (administració autonòmica, local, civil i militar de l'Estat).

3er.— En quins casos, d'acord amb el marc legal, les institucions públiques i les empreses privades hauran d'utilitzar el català quan es relacionin amb l'Ajuntament de Salt.

4art.— L'exigència, segons el càrrec, de saber el català per poder obtenir una plaça a l'Ajuntament.

Toni Ruscalleda

RECULL

- Exposició d'aquarel·les del grup Blanc i Vermell. Les Bernardes. Primers de març.
- Pintures de Gisela Martínez. Can Panxut. Març.
- Conferència sobre el món dels ponis a l'Hípica Centaure. A càrrec de M. Puig i sota el títol: «Projection et futur du Jeune Cavalier». Març.
- Ràdio Salt. Setè aniversari de Ràdio Salt a Can Panxut. Amb un concert a càrrec del conjunt Icewall i Bourbon. 9 març.
- Exposició sobre insígnies de les Polícies Municipals a les dependències de la Policia de Salt. Març
- Curs de Bones Maneres, organitzat per l'Ajuntament de Salt i dirigit als alumnes de 8.è d'E.G.B. Mes de març.
- Dia Mundial dels Drets del Consumidor. 15 de març. Matí: Parada divulgativa al mercat obert de Salt. Tarda: Taula rodona-col·loqui a l'Escola d'Adults.
- Acte de cloenda i entrega de premis del concurs escoles: Treballem per la Pau a Centramèrica. Pavelló d'Esports de Salt. 7 d'abril. Organitza la Comissió Salt-Quilalí i Justícia i Pau de Girona.
- Dibuxos i pintures d'Isaac d'Aiguaviva. Les Bernardes. 2.ª quinzena de març.
- Curset i concert de guitarra a càrrec de T. Trepal. Les Bernardes. Abril.
- Curs de cuina a vapor per A. Bonaure. Les Bernardes. Abril.
- Pintures de Roser Bover a Can Panxut. Abril.
- Festa del Ramadà a l'Escola d'Adults. Els africans i musulmans de Salt varen celebrar la festa del Ramadà durant els dies 15 i 16 d'abril a l'Escola d'Adults de Salt. Amb aquesta festa es tanca el període d'abstinència que celebren els països àrabs durant un mes a l'any.

Diàleg intranscendent

A.— He llegit en un periòdic que en la vila de Premià de Mar s'hi construeix una casa demòtica.

B.— M'hauràs d'explicar què és una casa demòtica: és la primera vegada que escolto semblant paraula.

A.— També em passa el mateix a mi; m'he mirat l'enciclopèdia per veure si hi trobava algun etimologisme i ni tan sols hi és esmentada. Es veu que és una paraula nova. De totes maneres en el comentari ja ho especifiquen, és una casa intel·ligent.

B.— Jo em pensava que la intel·ligència era cosa de persones i, en part, d'alguns irracionals, perquè si tenen memòria, i això és segur que en tenen, també han de tenir intel·ligència, però no les coses inanimades.

A.— Home: això d'intel·ligent crec que només és per donar-li un sentit; ja ho sabem que per tenir intel·ligència s'ha de tenir cervell i ningú s'atrevirà a suposar que la casa en tingui; però sí que té un sistema d'informàtica molt sofisticat que porta un control per menar a terme les gestions més impensables. No les relacionaré pas totes, però en faré esment d'algunes. Es pot programar una temperatura constant en qualsevol habitació, aprofitant l'estalvi del valor de l'energia, emmagatzemant-la durant la nit a preus més baixos. Si algun lladregot salta la tanca del jardí, s'encenen uns focus potents i es podrà observar la seva presència a través de diversos monitors repartits en les estances. Si intenta obrir qualsevol porta o finestra, sonarà l'alarma.

Si els propietaris estan absents, l'ordinador els avisarà per telèfon al lloc on puguin ser localitzats. El mateix farà en cas d'incendi o fuga d'aigua. En les

absències, el porter electrònic avisa per telèfon al propietari i el posa en contacte amb la persona que el demana. Quant al confort, la casa demòtica fa les delícies dels més comodons. Es poden pujar o baixar les persianes o encendre i apagar els llums amb un comandament a distància. La cambra de bany compta amb una dutxa que fa les vegades de sauna. El mirall, a més de reflectir la cara, ens avisa de l'augment de pes o ens recorda de felicitar la senyora en el seu natalici. L'inodor combina la seva descàrrega d'aigua amb una altra d'ozon que purifica l'ambient. Pot fer moltes altres coses, però amb les esmentades crec que és suficient per fer-se una idea de les prestacions que hom pot aconseguir en automatisme.

B.— Moltes d'aquestes prestacions, ja eren conegudes, no són cap novetat; i d'altres no són gaire necessàries. No serà un empatx de comoditat? No serà com aquells menjars massa dolços o massa grassos que ens emfaleguen?

A.— Home: tampoc crec que hi hi hagi algú que vulgui adoptar-les totes, aquestes novetats. Suposo que l'empresa que l'ha fet construir, aquesta casa, ho ha fet per fer una demostració d'allò que es pot aconseguir en aquest aspecte, però sense pensar que algú vulgui copiar-la totalment. A més, no cal capficar-nos-hi, hem de considerar que seran pocs els afortunats que s'ho podran permetre....

Antoni Brugués